

Betting on Football; A Qualitative Study (Case of Study: The Events of the Last Two Weeks of the 1399-1400 Second Division Football League of the Country)

Seiyed Pouya Rasoulinejad^{1✉} , Alireza Tarkhan²

1. Corresponding Author, Department of Islamic Social Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.
E-mail: sp.rasoulinejad@ut.ac.ir
2. Department of motor behavior and sports psychology, Faculty of Sport Sciences and Health, University of Tehran, Tehran, Iran.
E-mail: alireza.tarkhan@ut.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received:

31 May 2024

Received in revised form:

23 June 2024

Accepted:

6 July 2024

Published online:

29 June 2025

Keywords:

Betting,
Football,
Gambling,
Sociology of sports,
Sports.

ABSTRACT

Introduction: Betting on football is one of the most popular and popular activities all over the world, which has extensive destructive effects on sports and society. The purpose of this research was to qualitatively investigate this phenomenon in the country's football.

Methods: This research was conducted with a qualitative approach; So that research data has been obtained through the collection and analysis of news and information available in relation to the subject of research in the public media, as well as interviews with key informants in this field, including coaches and players of the respective teams. The sample of this research was also selected based on exceptional or marginal case sampling.

Results: The results showed that betting in sports and specifically in the country's football is comprehensive and also has different dimensions. In other words, betting is not only financial, but includes many and diverse funds. Based on the results of the research, economic factors, political interventions in sports, weak supervision of sports competitions, and the weakening of (professional) ethics in the sports community are the reasons for the prevalence of betting in football in the country. Also, increasing mental stress, distancing from the main purpose and function of sports, questioning the health of sports competitions, and sensitivity to whistleblowers of corruption are the consequences of such phenomena

Conclusion: Considering the destructive effects of betting on sports and society, appropriate strategies should be prepared by the country's sports managers and practitioners in order to prevent betting. In particular, it is suggested to create and strengthen integrated control and monitoring structures to monitor the financial affairs of the football federation as well as sites and channels related to betting.

Cite this article: Rasoulinejad, S. P. & Tarkhan, A. (2025). Betting on Football; A qualitative study (Case of study: the events of the last two weeks of the 1399-1400 second division football league of the country). *Sport Management Journal*, 17 (2), 171-189.

[DOI:http://doi.org/10.22059/JSM.2024.377341.3314](https://doi.org/10.22059/JSM.2024.377341.3314).

[Journal of Sport Management](#) by [University of Tehran Press](#) is licensed under [CC BY-NC 4.0](#)
| web site: <https://jsm.ut.ac.ir/> | Email: jsn@ut.ac.ir.

Extended Abstract

Introduction

Betting on football is one of the most popular and popular activities all over the world, which has extensive destructive effects on sports and society. Despite the fact that betting is an activity that can cause significant damage to individuals, families and societies, in the last decade, complex methods have been developed in line with the growth and expansion of betting in the world, including Iran has existed. Now in Iran, betting is done on competitions in different fields and different levels, regional, club, national and international, but most of all, the field of football is the focus of bettors' attention. In particular, in football leagues that are at lower levels, due to the lack of live broadcasting of the matches, the low quality of referees and the lack of detailed investigation by the supervisors and officials of the football federation, this issue is abundant. This research was conducted with the aim of qualitatively investigating the phenomenon of betting in football in the country.

Methods

This research was done with a qualitative approach. In this research, the news and information available in relation to the research topic (betting on the events of the second division league of the country) in the public media have been collected and analyzed. Also, interviews have been conducted with key informants in this field, including coaches and players of the respective teams. Sampling in this research was also based on exceptional or borderline sampling (deliberate selection of extreme or abnormal cases), during which a football match was selected as an acute sample.

Results

As the review of news sources and interviews with key people related to the issue of betting and specifically the final two-week matches of the second division league of the country in 1399-1400 show, betting in sports and Especially in the country's football, it has a comprehensiveness and also different dimensions. This research shows that betting is not only financial, but includes many and diverse funds. Based on the results of the research, economic factors (including non-timely payment of contract amounts as well as the lack of transparency of national sports clubs), political interventions in sports, weak supervision of sports competitions, and weakening (professional) ethics in the sports community. The areas of prevalence of betting are in the country's football. In relation to the consequences of betting in the society, it should also be

mentioned the increase in mental stress (including stress, anxiety, mental conflict, depression, anger, anxiety, mental exhaustion, etc.). Also, the increase in betting and gambling in sports brings serious damage to the sports community and as a result to the general atmosphere of the society, which causes the avoidance of sports among the society, especially the young people. As another consequence, when it is observed that the healthy atmosphere of sports and physical activities has turned into an unhealthy atmosphere of gambling and betting, sports are separated from their main function, and the motivation of the youth is from the tendency towards sports and efforts in The goal of winning championships decreases. Another adverse event that may occur during betting is the sensitivity of the sports community to those who have exposed the corruption in sports and betting in particular.

Conclusion

Considering the destructive effects of betting on sports and society, appropriate strategies should be prepared by the country's sports managers and practitioners in order to prevent betting. In particular, it is suggested to create and strengthen integrated control and monitoring structures to monitor the financial affairs of the football federation and sports clubs. It is also necessary to closely monitor the sites and channels related to betting and deal with the agents and their representatives in a radical way. By creating parallel methods such as lottery and using fundamental values, correct behaviors can be replaced with illegal bets, in this regard the role of the media and reference groups such as sports elites and popular athletes are very basic.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines:

This article has been done considering all ethical principles.

Funding:

This article is taken from the doctoral dissertation of the first person.

Authors' contribution:

All authors have participated in designing, implementing and writing all parts of the present study.

Conflict of interest:

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments:

This article is extracted from the doctoral dissertation with the guidance and advice of the author's professors. We would like to thank everyone who helped us with this study.

شرط‌بندی در فوتبال؛ یک مطالعه کیفی

(مورد مطالعه: اتفاقات دو هفته پایانی لیگ ۱۳۹۹-۱۴۰۰ دسته دوم فوتبال کشور)

سیدپویا رسولی نژاد^۱ , علیرضا ترخان^۲

۱. نویسنده مسئول، گروه علوم اجتماعی اسلامی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: sp.rasoulinejad@ut.ac.ir

۲. گروه رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: alireza.tarkhan@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: شرط‌بندی در فوتبال یکی از فعالیت‌های محبوب و پرطرفدار در سراسر جهان است که تأثیرات مخرب گسترده‌ای در ورزش و جامعه به همراه دارد. هدف از این پژوهش، بررسی کیفی این پدیده در فوتبال کشور است.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۳/۱۱	روش پژوهش: این پژوهش با رویکرد کیفی انجام شده است؛ به‌طوری‌که داده‌های تحقیق از طریق جمع‌آوری و تحلیل اخبار و اطلاعات موجود در خصوص موضوع تحقیق در رسانه‌های عمومی و همچنین مصاحبه با مطلعان کلیدی در این زمینه شامل مربیان و بازیکنان تیم‌های مربوطه به‌دست آمده است. نمونه تحقیق نیز بر اساس نمونه‌گیری مورد استثنایی یا کرانه‌ای انتخاب شده است.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۴/۳	یافته‌ها: نتایج نشان داد که شرط‌بندی در ورزش و به‌طور خاص در فوتبال کشور از فراگیری و همچنین ابعاد مختلفی برخوردار است. به عبارت بهتر، شرط‌بندی صرفاً جنبه مالی ندارد، بلکه وجوه متعدد و متنوعی را شامل می‌شود. بر اساس نتایج تحقیق، عوامل اقتصادی، مداخلات سیاسی در ورزش، ضعف نظارت بر مسابقات ورزشی، و تضعیف اخلاق (حرفه‌ای) در جامعه ورزشی، زمینه‌های شیوع شرط‌بندی در فوتبال کشور هستند. همچنین افزایش استرس‌های روانی، فاصله‌گیری از هدف و کارکرد اصلی ورزش، زیر سؤال رفتن سلامت مسابقات ورزشی، و حساسیت بر روی افشاگران فساد پیامدهای چنین پدیده‌ای هستند.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۴/۱۶	نتیجه‌گیری: با توجه به آثار مخرب شرط‌بندی بر ورزش و جامعه، می‌بایست راهبردهای مناسبی توسط مدیران و دست‌اندرکاران ورزش کشور در راستای پیشگیری از شرط‌بندی تمهید شود. به‌طور خاص، پیشنهاد می‌شود ساختارهای کنترلی و نظارتی یکپارچه برای نظارت بر امور مالی فدراسیون فوتبال و همچنین سایت‌ها و کانال‌های مرتبط با شرط‌بندی ایجاد و تقویت شود.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۴/۸	
کلیدواژه‌ها: جامعه‌شناسی ورزشی، شرط‌بندی در ورزش، فوتبال، قمار، ورزش	

استناد: رسولی نژاد، سیدپویا و ترخان، علیرضا (۱۴۰۴). شرط‌بندی در فوتبال؛ یک مطالعه کیفی (مورد مطالعه: اتفاقات دو هفته پایانی لیگ ۱۳۹۹-۱۴۰۰ دسته دوم فوتبال کشور). نشریه مدیریت ورزشی، ۱۷(۲)، ۱۸۹-۱۷۱.

DOI: <http://doi.org/10.22059/JSM.2024.377341.3314>

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کپی‌رایت کامنز (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است. آدرس نشریه: <https://jrm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jrm@ut.ac.ir

© نویسندگان.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

مقدمه

در عصر حاضر ورزش به عرصه ظهور و بازنمایی رفتار، نگرش و ارزش‌های معنادار بدل شده است. این پدیده چندوجهی به گونه‌ای وارد متن زندگی انسان‌ها شده است که در برخی موارد می‌توان با توجه به نگرش افراد و مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، طرز تفکر، سبک زندگی و میزان سرمایه اجتماعی آنان را شناسایی کرد. در اهمیت این پدیده اجتماعی می‌توان گفت که مردم در سراسر دنیا و در مکان‌های اجتماعی مختلف، به‌طور فزاینده‌ای درباره ورزش گفت‌وگو می‌کنند (کاکلی، ۲۰۱۴). همه افراد درگیر در عرصه ورزش (مدیران، مربیان، ورزشکاران و ...) و سازمان‌ها و حامیان مالی و شرکای تجاری در رویدادهای ملی و بین‌المللی از طریق ورزش به شناخت جهانی دست پیدا کرده‌اند و به تعبیری دیگر، زبان مشترک همه آنها واژه ورزش است (سیداحمد و همکاران، ۲۰۱۷). با توجه به اهمیت فراوان ورزش در کشورهای مختلف و جمعیت بسیار زیاد هواداران در رشته‌های گوناگون ورزشی، شرکت‌های بزرگ ورزشی، کارخانه‌های صنعتی، رسانه‌های گروهی و صنعت شرط‌بندی (سایت‌ها و بنگاه‌های شرط‌بندی فوتبال در دو شکل قانونی و غیرقانونی) نگاه ویژه‌ای به این عرصه در سال‌های اخیر داشته‌اند (دلانی و همکاران، ۲۰۰۸).

شرط‌بندی^۱ و قمار^۲ به دلیل ماهیت هیجان‌آمیز و همچنین به دلیل علاقه همیشگی انسان به آگاهی از آینده نامعلوم، از زمان‌های دور مورد علاقه بشر بوده است. شرط‌بندی به پیش‌بینی نتایج رویدادهای مختلف همچون فعالیت‌های ورزشی در ازای مبلغ معینی پول و یا دارایی تعریف می‌شود (ریکود و همکاران، ۲۰۱۰). ورزش، بستری مناسب برای شرط‌بندی فراهم می‌کند؛ بازی‌های هفتگی، اهمیت هر مسابقه برای قمارباز را تضمین می‌کند. قماربازان همچون هواداران ورزشی، نتایج مسابقات را دنبال می‌کنند، پیگیر مصدومیت بازیکنان هستند و حتی به وضعیت جوی مسابقه که به احتمال زیاد روی نتیجه بازی اثرگذار است، توجه می‌کنند. در حقیقت، امروزه اقبال مختلف جامعه، به‌خصوص قشر جوان، با تنوعی از فرصت‌های شرط‌بندی روبه‌رو هستند و بسیاری از آنها در اشکال متنوعی از شرط‌بندی مشغول می‌شوند (ترنر و همکاران، ۲۰۱۱). موضوع شرط‌بندی دامنه وسیعی از رشته‌های ورزشی همچون بسکتبال، هندبال و همچنین مسابقات موتورسواری، رالی، دوچرخه‌سواری، اسب‌دوانی و ... را شامل می‌شود، اما به‌طور خاص، شرط‌بندی در فوتبال به‌عنوان یکی از راه‌های ارتباطی و تعاملی با ورزش، در سال‌های اخیر به یکی از پدیده‌های پرطرفدار و مورد توجه تبدیل شده است.

با اینکه شرط‌بندی فعالیتی است که می‌تواند آسیب‌های زیادی را برای افراد، خانواده‌ها و جوامع در پی داشته باشد، در دهه گذشته روش‌های پیچیده‌ای رو به رشد شرط‌بندی از جمله دسترسی ۲۴ ساعته به شرط‌بندی از طریق اینترنت، فناوری تلفن همراه و سیستم عامل‌های تلویزیون تعاملی وجود داشته است. در این مدت زمان شرکت در شرط‌بندی‌های ورزشی با توجه به رشد شرط‌بندی آنلاین در این بخش، به‌صورت تصاعدی افزایش یافته است. تبلیغات قمار از جمله تبلیغات شرط‌بندی ورزشی، دیگر به محیط‌هایی که منحصرأً برای قمار هستند، محدود نمی‌شود و بازاریابی این محصولات اکنون در فضاهای اجتماعی و رسانه‌ای روزمره رخ می‌دهد (دینز و همکاران، ۲۰۱۷). تخمین زده شده است که ارزش بازار جهانی قمار آنلاین تقریباً ۴۰ میلیارد دلار در سال است (بوش ایونز و همکاران، ۲۰۲۰). چنین رشد سریعی در فعالیت‌های شرط‌بندی، توجه بسیاری از پژوهشگران و صاحب‌نظران در حوزه‌های مختلف جرم‌شناسی، روان‌شناسی و جامعه‌شناسی را به خود جلب کرده (فرانگوس و همکاران، ۲۰۱۰) و محرک مطالعات اجتماعی درباره علل شیوع این پدیده و ویژگی‌های افراد شرط‌بندی‌باز و پیامدهای منفی آن شده است (کریستیانسن و همکاران، ۲۰۱۵). مشارکت در شرط‌بندی آنلاین با افزایش مقررات، تبلیغات گسترده، جذب

^۱. Betting

^۲. Gambling

گسترده فناوری‌های رایانه‌ای و تلفن همراه و افزایش دسترسی به اینترنت پرسرعت، با سرعت زیاد در حال افزایش است (هینگ و همکاران، ۲۰۱۵).

شرط‌بندی به دلیل تأثیرات گسترده‌ای که بر جوامع و اقتصاد آنها دارد، به موضوع بسیار مهمی برای تحقیقات علمی و پژوهشی تبدیل شده است. این فعالیت علاوه بر جذب علاقه‌مندان به ورزش، تأثیرات گسترده‌ای بر فرهنگ جوامع دارد. به عبارت دیگر، این فعالیت تنها به عنوان یک سرگرمی معمولی مطرح نیست، بلکه می‌تواند انواع و سطوح مختلفی از آسیب‌ها را ایجاد کند و تأثیرات جانبی بسیار منفی شامل پول‌شویی، کلاهبرداری، دوستی‌های پرخطر، مشکلات فردی، روانی و اجتماعی را به همراه داشته باشد (وودروف و گریگوری، ۲۰۰۵). بدیهی‌ترین آسیب، آسیب مالی است و این به وضوح به بسیاری از آسیب‌های دیگر مربوط می‌شود. به طور خاص، از نظر آسیب روانی، مشخص شده است که ۴۰ تا ۶۰ درصد از قماربازان مشکل‌دار در نمونه‌های درمانی، افسردگی بالینی را تجربه می‌کنند (ریکوود و همکاران، ۲۰۱۰).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که قمار و شرط‌بندی ورزشی نتایج زیانباری را برای افراد به همراه دارد. در مطالعاتی که اخیراً در بین جوانان اسکاتلندی انجام گرفت، محققان مشکلات فراوانی را در زندگی اجتماعی گروه مورد بررسی گزارش دادند (مودیه و فینیگان، ۲۰۰۶). قماربازانی که به شکل پاتولوژیک به این فعالیت مشغول‌اند، مشکلات اجتماعی چون ورشکستگی، طلاق و جدایی، تغییر شغل، زندانی شدن، بازداشت، دستگیری، فشارهای خانوادگی، خشونت، افسردگی و خودکشی، مشاوره‌های درمانی و ... را تجربه می‌کنند (دیکسون و همکاران، ۲۰۰۸؛ ویترو و همکاران، ۲۰۱۰؛ واین و همکاران، ۱۹۹۶). این افراد بیشتر از طبقات محروم جامعه هستند و غالب آنها را افراد مجرد و کم‌سن‌وسال تشکیل می‌دهند. همچنین تحقیقات نشان داده‌اند که مصرف الکل، مواد مخدر، سیگار (گوپتا و درونسکی، ۱۹۹۸)، بروز هیجانات پاتولوژیک (نویر و همکاران، ۲۰۰۴)، تصورات غلط (دلفابرو و تراپ، ۲۰۰۳) و نگرش‌های غیرعقلانی (امرسون و همکاران، ۲۰۰۷) از پیامدهای ناگوار ناشی از فعالیت‌های شرط‌بندی است.

هینگ و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیق خود با عنوان «شناسایی عوامل مشکل‌ساز در شرط‌بندی‌های ورزشی» نشان دادند که از جمله مهم‌ترین مشکلاتی که در حیطه شرط‌بندی و شرط‌بندی‌های آنلاین برای افراد به خصوص جوانان به وجود می‌آید، مشکلات روحی و روانی، استفاده از مواد مخدر، از دست دادن پول و بروز مشکلات اجتماعی است. اسونسون و رامیلد (۲۰۱۶) نیز در پژوهش خود با مقایسه‌ای که بین شرط‌بندی‌بازان فعال و دائمی با شرط‌بندی‌بازان غیرفعال برای تعیین عوامل خطر برای مشکلات شرط‌بندی در بین شرط‌بندی‌بازان اینترنتی انجام داد، به این نتیجه دست یافته است که در مقایسه با شرط‌بندی‌بازان غیرفعال، شرط‌بندی‌بازان فعال تمایل دارند در دامنه وسیع‌تری از فعالیت‌ها (تمامی رشته‌های ورزشی) شرط‌بندی کنند، هزینه‌های شرط‌بندی بیشتری داشته باشند، اعتقادات اشتباه درباره شرط‌بندی را بیشتر نگه دارند و نگرش مثبت بیشتری به شرط‌بندی داشته باشند. این پژوهش نشان داد که آنها در گروه سنی جوان قرار داشتند و از تحصیلات کمتری برخوردار بودند، اما موقعیت اقتصادی متوسطی داشتند.

در بین تحقیقات داخلی نیز دنیایی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «شناسایی عوامل مؤثر بر پول‌شویی و شرط‌بندی در ورزش» بیان کردند مقوله‌های اصلی شامل عوامل زمینه‌ای (مسمومیت فضای اقتصادی)، عوامل ساختاری (سلامت نداشتن ساختار اقتصادی) و عوامل رفتاری (نبود نظارت شفاف بر امور مالی) هستند. نتایج تحقیق علپوردی‌نیا و همکاران (۲۰۱۶) نشان داد که همبستگی معکوس و معناداری بین ابعاد نظریه یادگیری اجتماعی یعنی پیوند افتراقی، تقویت‌کننده‌های افتراقی، تقلید و تعریف و میزان مصرف و تمایل به شرط‌بندی‌های ورزشی پاسخگویان وجود دارد. این پژوهش نشان داد که میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های شرط‌بندی و

میزان تمایل به چنین فعالیت‌هایی در بستری اجتماعی صورت می‌گیرد و تغییر چنین الگوهای رفتاری منبعث از محیط اجتماعی در وهله اول نیازمند الگوسازی فرهنگی مناسب و در وهله دوم برنامه‌های پیشگیرانه و حمایتی برای گروه‌های هدف است. [ساجدی سابق و همکاران](#) (۲۰۲۱) با مطالعه عوامل مؤثر بر گرایش افراد به شرطبندی اینترنتی در ورزش نشان دادند که نیازهای اقتصادی و تأثیرات محیطی از مهم‌ترین عوامل در جهت‌گیری فکری جوانان به سمت درآمدزایی از طریق سایت‌های شرطبندی هستند و نقطه ضعف موجود در کشور درباره این سایت‌ها نظارت کم بر آنهاست. همچنین [کشکر و همکاران](#) (۲۰۲۰) در خصوص علل گرایش به شرطبندی، به مقوله‌های آزمون شانس، محرک‌های محیطی و بهبود وضعیت روحی دست یافتند. در این تحقیق، مقوله آزمون شانس شامل دستیابی به منافع مادی و بهره‌برداری از شانس، محرک‌های محیطی شامل تبلیغات جذاب و توصیه اطرافیان، و بهبود وضعیت روحی - روانی شامل تجارب متفاوت تفریحی و رفع ناراحتی‌های روحی بوده است. [سلطان حسینی و همکاران](#) (۲۰۲۰) نیز با «بررسی عوامل مشارکت افراد در شرطبندی‌های ورزشی (مطالعه موردی: ورزش فوتبال)» نشان دادند که مهم‌ترین عامل‌های مشارکت در شرطبندی به‌ترتیب شامل عوامل اقتصادی و مالی، حرص و طمع، هیجان و اعتیاد به شرطبندی هستند.

شرطبندی‌های ورزشی در کشور ما نیز به‌خصوص در چند سال اخیر رو به فزونی گذاشته و آمارهای ارائه‌شده از سوی مراجع سیاسی و قضایی کشور نیز گواه تبدیل شدن این پدیده به یک مسئله اجتماعی است. نایب رئیس یونسکو در حوزه دوپینگ سازمان ملل متحد، از ایران به‌عنوان چند کشوری نام برده است که در صدر چند کشور نخست شرطبندی‌های ورزشی قرار دارد ([احمدی ناطور و همکاران](#)، ۲۰۱۸). سایت‌های شرطبندی فارسی‌زبان در سال‌های اخیر با عدم برخورد جدی و قانونی، توسعه چشمگیری داشته و بر تمامی رقابت‌های ورزشی و به‌طور خاص فوتبالی سایه افکنده‌اند ([علی‌وردی‌نیا و همکاران](#)، ۲۰۱۶). آماری دقیق از تمام سایت‌های شرطبندی در ایران وجود ندارد، اما طی مطالعات پلیس فتا، ۵۵۴۹ سایت خدمات‌دهنده و ۷۰۸ تارنمای تبلیغ سایت‌های قمار و شرطبندی اثبات شده است که به‌صورت شرطبندی روی بازی‌ها پایه‌گذاری شده‌اند و افراد مشهور در فضای مجازی این سایت‌ها را تبلیغ می‌کنند که این امر موجب فراگیری این سایت‌ها در ایران شده است ([موسوی و همکاران](#)، ۲۰۱۲).

اکنون در ایران، شرطبندی روی مسابقات در رشته‌های مختلف و سطوح متفاوت منطقه‌ای، باشگاهی، ملی و بین‌المللی انجام می‌شود، ولی بیش از همه، رشته فوتبال در محور توجه شرطبندان قرار دارد. امروزه سوء مدیریت‌ها در باشگاه‌های ورزشی و عدم انجام تعهدات از سوی مدیران آنها، موجب انعقاد قراردادهای یکسوتر، نارضایتی بازیکنان از باشگاه‌های خود و حتی شناخت ناکافی مدیران نسبت به نیازهای اصلی بازیکنانشان شده که این موضوع مشکلات زیادی را هم برای باشگاه‌ها و هم برای بازیکنان ایجاد کرده است، به‌طوری‌که اغلب بازیکنان تعهد و اعتماد لازم را به باشگاه‌های خود ندارند و همین موضوع گرایش آنها به مقوله شرطبندی را دامن می‌زند. به‌طور خاص، در لیگ‌های فوتبالی که در سطوح پایین‌تری قرار دارند، به‌دلیل عدم پخش زنده مسابقات، کیفیت پایین داوران و عدم بررسی دقیق توسط ناظران و مسئولان فدراسیون فوتبال این مقوله به‌وفور یافت می‌شوند.

به‌طور خاص، در لیگ ۱۳۹۹-۱۴۰۰ دسته دوم فوتبال کشور، صعود تیم مس شهر بابک به دسته یک قطعی شده بود و دو تیم شهید قندی یزد و شاهین بندرعامری رقابت سختی برای تصاحب رتبه دوم و حضور در پلی آف صعود داشتند. هم‌امتیاز بودن دو تیم سبب شده بود که برای انتخاب تیم صعودکننده کار به تفاضل گل کشیده شود و همین مسئله سبب رقم خوردن نتایج عجیبی در دو هفته پایانی شد. ابتدا شاهین بندرعامری با ۷ گل سردار بوکان را شکست داد و سپس شهید قندی یزد در روز پایانی برای جبران تفاضل گل عقب‌مانده، با ۱۰ گل از سد همین تیم سردار بوکان عبور کرد. در همان روز و در دیدار همزمان، شاهین بندرعامری با ۵ گل از سد میلاد مهر گذشت.

پس از برگزاری این بازی‌ها بود که فیلم دیدارهای هفته پایانی لیگ دسته دوم در رسانه‌ها و فضای مجازی منتشر شد، جایی که تیم بوکانی به طرز عجیب و غریبی دروازه‌اش با اشتباهات ساده‌لوحانه‌ای باز می‌شد و همین مسئله سبب اثبات تبانی در دیدارهای هفته‌های پایانی شد. از این رو این پژوهش در نظر دارد با بررسی کیفی اتفاقات هفته پایانی لیگ دسته دوم فوتبال کشور در سال ۱۴۰۰ (به‌ویژه مسابقه بین دو تیم سردار بوکان و شهید قندی یزد)، به تحلیل و تبیین عمیق‌تری از موضوع شرط‌بندی در فوتبال و ابعاد آن دست یابد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی به انجام رسیده است. در این پژوهش، اخبار و اطلاعات موجود در خصوص موضوع تحقیق (شرط‌بندی در اتفاقات هفته پایانی لیگ دسته دوم کشور) در رسانه‌های عمومی جمع‌آوری و تحلیل شده است. همچنین با مطلعان کلیدی در این زمینه شامل مربیان و بازیکنان تیم‌های مربوطه مصاحبه صورت گرفته است. نمونه‌گیری در این تحقیق نیز بر اساس نمونه‌گیری مورد استثنایی یا کرانه‌ای (گزینش عمدانه موارد افراطی یا نابهنجار) صورت گرفته که طی آن یک مسابقه فوتبال به‌عنوان نمونه حاد مورد انتخاب واقع شده است. یافته‌های تحقیق ناشی از نمونه‌گیری حاد^۱ می‌تواند زمینه فهم موارد معمولی را فراهم کند، به این معنی که وجوه و ابعاد شرط‌بندی در فوتبال را با وضوح بیشتری نمایان می‌سازد.

یافته‌های پژوهش

ابتدا به‌منظور ارائه توصیفی دقیق و جامع، از موضوع شرط‌بندی در فوتبال کشور، بررسی‌های انجام‌گرفته در خصوص این موضوع با تأکید بر مسابقات لیگ دسته دوم فوتبال کشور که شامل منابع خبری و همچنین مصاحبه با افراد مطلع و کلیدی است، در جدول ۱ قابل مشاهده است.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی شرط‌بندی در دو هفته پایانی لیگ ۱۳۹۹-۱۴۰۰ دسته دوم فوتبال کشور

زمان	فرد / رسانه	شرح
۱۲ مرداد ۱۴۰۰	رئیس اداره ورزش و جوانان بوکان / سایت تیم فوتبال سردار بوکان	تیم سردار بوکان شش سال است که در این شهرستان به فعالیت می‌پردازد، اما متأسفانه از همان ابتدای راه‌اندازی این تیم هدف جناح‌های سیاسی و نمایش‌های تبلیغاتی عده‌ای قرار گرفت و از هدف اصلی آن که ورزش بود، دور شد. نماینده قبلی شهرستان بوکان در مجلس، رئیس هیئت‌مدیره تیم سردار بوکان بود که این امر اصلاً قانونی نبود. متأسفانه ورزش بوکان به میدان جناح‌های سیاسی و باندبازی‌ها تبدیل شده و زمان زیادی می‌خواهد تا این میدان پاک‌سازی شود. در حال حاضر مسئله دو فیش پرداختی به تیم سردار بوکان مطرح شده که یکی از این آنها به‌طور مستقیم به حساب شخص نماینده اسبق بوکان در مجلس واریز شده است و ایشان حاضر نیستند این مبلغ را به سردار بوکان بپردازند و ادعا می‌کنند که در سال‌های گذشته برای تیم هزینه کرده و اکنون بدون ارائه فاکتور، از هزینه‌هایی که ادعا می‌کنند برای سردار پرداخته کرده‌اند، این مبلغ را برداشت کرده است! این تنها گوشه‌ای از وضعیت مالی سردار بوکان در سال‌های گذشته بوده است.
		ما خودمان ورزشکار بودیم، اما ورزشکاران امروز با ورزشکاران زمان ما بسیار متفاوت‌اند و با تجربه‌ای که در عرصه ورزشی خود داشتیم آن را بسیار متفاوت با ورزش امروز دیدیم و متوجه شدیم که مدیریت ورزشی امروز تنها و تنها به پول وابسته است و امروز برخی ورزشکاران به‌سبب پول ممکن است هرگونه عمل غیراخلاقی را انجام دهند؛ شرط‌بندی، قمار و باندبازی امروز در فوتبال اوج گرفته

^۱. Extreme Sampling

و بسیار جای تأسف دارد. اولین مدعی شکایت از وضعیت موجود و تبانی و شرط‌بندی‌ها باشگاه سردار بوکان بود، ولی متأسفانه کمیته اخلاق فدراسیون فوتبال کشور به‌جای اینکه از باشگاه تشکر کند که این مسئله را رسانه‌ای و مطرح کرده است، با صادر کردن رأی خود بیشترین ضرر را متوجه باشگاه سردار بوکان کردند و در این بین امتیاز لیگ شهرستان‌ها هم از دست رفت. ولی در عین حال شهید قندی یزد هم که به تبانی محکوم شده، هیچ حکمی برای مدیرعاملان و مسئولان آن صادر نشده است!	۱۲ مرداد ۱۴۰۰ فوتبالیست اسبق بوکانی و عضو هیئت مدیره باشگاه سردار / خبرگزاری کردپرس
یکی دیگر از گل‌های عجیب یزدی‌ها جایی بود که دو بازیکن این تیم از میانه‌های میدان با سنگربان سردار بوکان در موقعیت تک به تک قرار گرفتند و خبری از مدافعان حریف نبود. دقایقی بعد و روی تعلل عجیب و غریب خط دفاعی سردار بوکان، این شهید قندی بود که گل نهم را نیز زد. در صحنه گل، متهم درجه اول این ماجرا که چند دقیقه پیش به اشتباه دروازه خودی را باز کرده بود، روی خط دروازه حضور داشت و در حرکتی عجیب خود را کنار کشید و به سمت چپ رفت تا مهاجم شهید قندی به راحتی دروازه را باز کند. اما در این لحظه کمک‌داور بازی پرچم خود را بالا برد و گل را مردود اعلام کرد. درحالی‌که بازیکنان میزبان در حال اعتراض به داور بازی بودند، مدافع سردار بوکان در حرکتی عجیب بازی را خیلی سریع به جریان انداخت، ولی در واقع توپ را به مهاجم شهید قندی پاس داد تا او در برابر دروازه خالی قرار بگیرد! محمد نوروزی که پاس مدافع سردار بوکان را دریافت کرده بود، با شوتی از پشت محوطه جریمه گل نهم را به ثمر رساند. این گل در شرایطی رقم خورد که بازیکنان تیم بوکان سر جای خود ایستاده و تلاشی برای تصاحب توپ نداشتند. در ادامه نیز سیدجواد شفیع‌پور گل پنجم خودش و گل دهم شهید قندی را به ثمر رساند تا یزدی‌ها با حساب ۱۰ بر یک از سد حریف خود عبور کنند... به هر شکل در این سال‌ها شائبه تبانی در دسته‌های پایین‌تر فوتبال ایران خیلی جدی است که علت این امر نیز مسائل مالی جدی و ورود شرط‌بندی به مسابقات فوتبال دسته‌های پایین‌تر شده که این موارد سبب آسیب‌پذیری مسابقات و شک و شبهه در سلامت بازی‌ها شده است و فدراسیون فوتبال نیز به‌عنوان متولی این امر، واکنش مناسبی به این مسائل از خود نشان نداده است.	۳۰ فروردین ۱۴۰۱ سایت ورزش ۳
به گزارش «ورزش سه»، حکم محرومیت هفت‌ساله سروش سعیدی از فعالیت‌های فوتبالی توسط کمیته اخلاق یهانه‌ای شد تا برنامه فوتبال برتر مجدداً به سراغ سوژه تبانی در بازی شهید قندی یزد و سردار بوکان در مسابقات فصل گذشته لیگ دو برود. محمدحسین میثاقی مجری برنامه سروش سعیدی (بازیکن) و صابر میرقربانی سرمربی سردار بوکان را روی خط آورد تا در یک مناظره تلفنی از اتهامات وارده دفاع کنند. دو چهره‌ای که اختلاف شدید بین آنها در مکالمه تلفنی‌شان کاملاً مشهود بود و هر لحظه احتمال یک درگیری لفظی شدید روی خط زنده برنامه وجود داشت. قبل از خواندن این متن این نکته را در نظر داشته باشید که ظاهراً با وجود اعلام حکم اولیه پرونده این موضوع باز است. در ادامه (بخشی از) مکالمه بین این دو نفر را که در بسیاری از لحظه‌ها با عصبانیت همراه بود، با هم مرور می‌کنیم؛ سروش سعیدی: مرد حسابی تو رفتی گفتم من ۷۰۰ میلیون پول گرفتم. تو اصلاً خبر داری من خونه زندگیم جمع شده دارم آژانس کار می‌کنم؟ اینو باید ثابت کنی هفتصد میلیونو. میرقربانی: شما ۱۵۰ میلیون قراردادت بوده و ۷۵ درصدشم گرفتی درسته؟ سعیدی: خواهشا دروغ نگو بذار آقای شهیدی پرونده رو دنبال می‌کنه تا معلوم شه کی شرافتشو فروخته، من یا شما؟ میرقربانی: الان آقای مدیرعامل آقای آفریدون میاد روی خط، شما ۱۵۰ میلیون قراردادت بوده و ۷۵ درصد گرفتی یا نه. سعیدی: شما خیانت کردی به بازیکنها، به مردم بوکان، خدا روتونو سیاه می‌کنه. من بازم میگم پاک‌ترین فوتبالیست ایرانم، حق به حق دار می‌رسه. اسم هفتصد میلیونو آوردی باید ثابت کنی. میرقربانی: اگر این تو بوکان نکرده این کارا رو، چرا تو قشقایی و هوادارم همین حرفا رو زدن. همین الان بزنین اینترنت میاد جلوتون. سعیدی: اسم هوادار رو نیار. همش دروغه. قشقایی که تو میگی من خیانت کردم یه روزه من تبرئه شدم. مدیرعامل قشقایی هم که خودش محروم شد ولی خیلی کارا داره می‌کنه، هست. میثاقی: چطور می‌تیمی که تو خونه گل نمیخورد تو دو بازی ۱۷ تا خورد؟	۶ اردیبهشت ۱۴۰۱ سایت ورزش ۳

سعیدی: برید مصاحبه‌های میرقربانی رو دربیارید. انقد گفت من تو ارومیه نمی‌تونم نتیجه بگیرم و فلان. یکی معتاده، یکی مست میاد سر تمرین، یه کارایی کردن. یادتون باشه حرف منو، حق به حق‌دار می‌رسه. میثاقی: بوکان هیچی، چرا توی تیمای دیگه فقط به تو گیر می‌دند؟ مثلاً قشقای باز تو مطرح شد اسمت. میثاقی: هفت سال رو به خاطر بوکان بهت دادن دیگه؟ سعیدی: اول به خاطر پایان خدمت جعلی گیر دادن. من پایان خدمت جعلی مو فولاد گرفتم. شش روز رفتم زندان. نعیم سعداوی منو با سند خودش آزاد کرد، جریمه دادم رفتم فجر سیاسی خدمت کردم. همین الانشم از دادسرای نظام پیامک دارم که پروندت بازه. میثاقی: پایان خدمتم جعلی بود؟ بعد فوتبالت کتاب خاطرات بنویس میفروشه! سعیدی: هرچوری شده تا آخر این ماجرا برید، حق به حق‌دار برسه. من از موقعی که سردار بودم دویست هزار بار پرینت مکالمه و حساب فک و فامیل و خانم و دوست و هرکی فکرش رو کنید دادم. بازم براتون میارم. در این لحظه میثاقی با سعیدی خداحافظی کرد و گفت‌وگو را با میرقربانی ادامه داد. میثاقی ادامه داد: با توجه به ویدیوهایی که کمیته اخلاق رأی صادر کرده که یکی دوتا از آنها را نیز دیدیم و خیلی ویدئوهای عجیب غریبی هست از تلاش سردار بوکان برای اینکه گل‌های بیشتری بخورد، کمیته اخلاق محرومیت زد برای چهار پنج تا از بازیکنانشون و این داستان پیش اومد و سروش این‌طوری گفت. میرقربانی: من فقط یه سؤال دارم. من فقط یه گل که تماشاگر اتفاقی ویدئو رو گرفته برا شما فرستادم. بازیکنی که راست‌پا و زمینی می‌زنه و با این هماهنگی، باز میشه و گل می‌خوریم. هرچی مردم گفتن درسته... بازیکن وقتی توانشو تو صحنه‌ها نمی‌ذاره و ترک پست می‌کنه و کاملاً باز می‌شه که بازیکن بزنه تو گل، از نگاه من شرط‌بندی انجام شده، این کارا رو کردن. این قضیه خیلی مهمه، فرماندار وقت بوکان به من گفته صابرجان، این بازیکن خیلی مشکوکه. میثاقی: سعیدی نفر اول دیواره دیگه...	
میرقربانی: چطور تیمی که سه هیچ میلاد مهر رو می‌زنه، نفت امیدیه رو دو هیچ می‌بره، بم رو یک صفر می‌بره و گلی دریافت نمی‌کنه، بازی آخر که من نبودم چطوری ده تا می‌خوره؟ این قضیه رو من تا آخر جلو می‌رم و ادامه می‌دم. الان کمیته اخلاق از من بابت شجاعتی که داشتم تشکر کرده، چون واقعیتاً رو بازگو کردم. با این حال منی که واقعیت رو گفتم تیمی که خودم قهرمان کردم (شهدای بابلسر) آورد لیگ دو و حتی سال بعد تیم رو داشتم قهرمان می‌کردم می‌آورد لیگ یک، بابت همین اتفاقی که همین الان افتاده، این تیمو چون پرونده من باز بود به من ندادن! برای منی که واقعیتو هم گفتم، تبعات زیادی داشته؛ که صابر پرونده‌ش هنوز بازه، معلوم نیست شاید محروم بشه، در صورتی که من فقط حق و حقیقت رو گفتم. خدا رو در نظر گرفتیم، رفتم جلو. میثاقی: آره این بده، طرفی هم که میاد یک چیزی رو هم می‌گه برای مدیرا، حساسیت ایجاد میشه روشون.	۶ اردیبهشت ۱۴۰۱ سایت ورزش ۳
میثاقی: الان به غیر از شرط‌بندی بازیکنان تو سایتا تو لیگ دو، خود بستن این بازی‌ها هم یه پرونده جدا داره. پرونده جدیدی راجع به ناظر و داوره تو لیگ دو. نظرت چیه؟ میرقربانی: به فاطمه زهرا یه بازی ثانیه ۳ برای ما پناالتی گرفت! میثاقی: چطوری توپ رسید به ۱۸ قدم؟ میرقربانی: گرفت دیگه باور نکردنی بود برای ما، اگر بخوای برات پیدا می‌کنم صحنه رو. میثاقی: یعنی بسته بودن برای پناالتی زیر دقیقه یک. میرقربانی: به امام حسین قسم تیم حریف توپو انداخت تو ۱۸ ما دو نفر خوردن بهم پناالتی گرفت داور. میثاقی: آره از اینا بود تو لیگ دو، مثلاً تو ده دقیقه آخر ۴ تا گل رد و بدل شه. این خب برای هر سایت شرط‌بندی‌ای قفله!	۶ اردیبهشت ۱۴۰۱ سایت ورزش ۳
میرقربانی: ده تا از بازیکن‌هایی که هم‌خوابگاهی با این آدم بودن، اومدن گفتن که آقا صابر ما دیدیم، ما تو گوشه این دیدم که این تو شرط‌بندی شرکت می‌کنه و بعدها حرف‌های زیادی دراومده که این	

بالای ۹ گل یک بازی رو گرفته و ۷۰۰ میلیون پول برده و از این جور حرف ها شنیدیم، ولی تا واقعیت چقدر نزدیکه خدا می دونه... آخه من سؤال از شما فقط اینه؛ تیمی که تو چهار بازی داخل خونه حتی یک گل دریافت نمی کنه، چطور تو دو بازی آخر ۱۷ تا گل دریافت می کنه؟! میثاقی: نه اون بازی که کشنگ معلوم بود که منتظرن که گل دهمو تیم حرف بزنه، یعنی گفتن تورو خدا زودتر بیاید گلو بزیند.	سایت ورزش ۳	۶ اردیبهشت ۱۴۰۱
به گزارش پایگاه تخصصی فوتبال بوشهر و به نقل از روابط عمومی باشگاه شاهین بندرعامری بوشهر، تیم فوتبال سردار بوکان که در هفته بیست و پنجم رقابت های لیگ دسته دوم در گروه دوم این رقابت ها متحمل شکست سنگین ۷ بر صفر مقابل میهمان خود شاهین بندرعامری شده بود، شب گذشته صابر میرقربانی سرمربی جوان این تیم در گفت و گویی و برای فرار از این شکست سنگین به خاطر ضعف فنی اقدام به تهمت تبانی و نشر اکاذیب کرد که در همین راستا باشگاه شاهین بندرعامری با تنظیم شکایت نامه و ارسال آن به کمیته های اخلاق و انضباطی فدراسیون فوتبال خواستار احقاق حق و حقوق خود در این موضوع شد.	پایگاه تخصصی فوتبال بوشهر	۱۵ تیر ۱۴۰۰
اکنون با گذشت نزدیک به یک سال از آن ماجرا، کمیته اخلاق هم رأی کمیته انضباطی را تأیید کرد و یکی از بازیکنانی که با محرومیت سنگین مواجه شد، سروش سعیدی بود. بازیکن اسبق فولاد خوزستان اما مدعی است که کمیته اخلاق هیچ مدرکی مبنی بر تبانی وی نداشته و تنها به خاطر ماجراهای کارت های معافیت جعلی و سابقه حضور در فولاد خوزستان، به دنبال قربانی بزرگ در این ماجرا بوده است. بازیکن سابق سردار بوکان بعد از محرومیت اکنون در آژانس رانندگی می کند و به این ماجرا به این شکل می پردازد که در ادامه گفت و گوی او را می خوانید. رأی کمیته اخلاق را دیدی؟ واقعاً شوکه کننده بود. والله چه بگویم. زورشان فقط به من رسید! یعنی می گویی که تو این وسط قربانی شده ای؟ خب نه مدرکی ارائه کردند و نه چیزی بوده. کمیته استیناف هم مرا تبرئه کرد. آقای عزیزی خادم اما پایش را در یک کشش کرد که باید این وسط یکی محروم شود. من بهترین بازی ها را برای سردار بوکان کردم. سه گل برای آنها در آن وضعیت سخت زدم، اما سرپرست از نیم فصل نامه زده بودند که من شرط بندی می کنم! به خدا الان که فکر می کنم به خودم می گویم چرا این کار را نکردم تا پولش را حداقل بگیرم! چرا سالم زندگی کردم تا این بلا سرم بیاید. حالا گفتند که درست می شود. آقا اصلاً بگویند برای چه مدرکی ما را محروم کردند. مدرک بیاورند و بگویند به این خاطر شما در این ماجرا دست داشتی و باید محروم شوی. در جلساتی که در فدراسیون (کمیته انضباطی، استیناف و اخلاق) داشتی، چه مدرکی جلوی شما گذاشتند؟ والله که هیچی. می گویند سر فیلم باید محروم شوی. می گویم خب چرا من باید محروم شوم و می گویند به خاطر اینکه قبلاً هم پرونده داشتی سر ماجرای کارت معافیت. همان کارت پایان خدمت را بهانه کردند و مرا هم محروم کردند.	سایت ورزش ۳	۳۱ فروردین ۱۴۰۱
یک سری بازیکن هم واقعا شرط بندی می کردند. ۵-۶ بازیکن از باشگاه و مدیریت باج نگرفتند؛ نیامدند در آن بازی شرکت کنند! خدا شاهد است که یکی قبل از این بازی به من زنگ زد و گفت چقدر سکه می خواهی تا در این بازی فلان کار را کنی که من گوشه را هم قطع کردم. گفتم سروش، بختیاری و لر است و شرافتش را به این چیزها نمی فروشد. یک چیزهایی شده، اما به خداوندی خدا من هیچ کاری نکردم. در کل عمر فوتبالی ام یک ثانیه اش را هم خیانت نکردم... این همه کار آقای سرپرست است که این بلاها را سر من بیاورند. تا می توانستند خودش و آقای ... پول گرفتند و بعد هم فرار کردند و رفتند. همه ما سوختیم. بعد از ۲۰ روز بازیکنان ما آمدند تا بازی کنند. همه خسته و بریده بودند. یزد هم به دنبال صعود بود و ما را نابود کرد... من اما اهل این ماجرا نیستم. یک بازی چند فصل پیش داشتیم و یک بنده خدایی هتل آمد با ۵۰ میلیون پول! گفت فردا بازی نکن و فلان مربی اخراج می شود. زدم زیر دستش و گفتم مرد حسابی از هتل برو! من لرم و بختیاری و هیچ وقت شرافتم را نمی فروشم. همان بازی دقیقه ۲۰ یبنی ام شکست اما یاد آن ماجرای هتل می افتادم، گفتم باید هر طور شده بازی کنم و تا دقیقه ۷۰ در زمین دوام آوردم و خدا را شکر که آن بازی را هم بردیم و مربی شان هم اخراج شد.	سایت ورزش ۳	۳۱ فروردین ۱۴۰۱

کمیته اخلاق می‌گوید تو (سروش سعیدی) چطور در بازی‌های قبلی بهترین بازیکن تیمت بودی و این بازی نه! مگر می‌شود این بازی باشی و تیم ۱۰ گل بخورد؟ این مگر ادعای مستندی است؟ چرا باید به‌خاطر این دلیل من محروم شوم؟ بعدش هم گفتند این بازیکن فولاد بوده و اسمش بزرگتر بوده و بگذارید محرومش کنیم تا حساب کار دست بقیه بیاید! تا چیزی شد می‌گوئیم سروش سعیدی بود و محرومش کردیم... من به کمیته انضباطی گفتم پاک‌ترین فوتبالیست ایران هستم. گفتند برو پرینت سه ماهه حساب بیاور. پرینت حساب شش ماهه خودم و تمام فک و فامیل را آوردم. اما دیدند و گفتند تبرئه هستی و آقای دکتر سپهر گفتند که یک روز هم محروم نمی‌شوی. گفتند فلانی و فلانی با این همه پرونده سه ماه محروم شدند اما علیه تو هیچ مستنداتی نیست و محروم نمی‌شوی. الان بدون مدرک هفت سال؟ نمی‌دانم آقای عزیزی خادم برای این پرونده دنبال چه چیزی بود که هفت سال محروم کرد. فقط به این خاطر که در باشگاه فولاد خوزستان بودم و خواستند اسم درشت‌تری در این پرونده محرومیت داشته باشد.	۳۱ فروردین ۱۴۰۱ سایت ورزش ۳
شما فکر کن ما باید بازی‌های خارج از استان را عصر روز قبل از بازی می‌رسیدیم، اما کاری می‌کردند که چهار صبح روز بازی برسیم! این یعنی چه؟ شما فکر می‌کنید تباری فقط این است که پول رد و بدل شود و علیه آن مستنداتی وجود داشته باشد؟ یک مربی می‌تواند با نحوه تمرین دادن و حتی حضور در محل بازی به این شکل باعث شود تا تیمش نابود شود و شرایط مناسبی برای بازی نداشته باشد. چه کسی حرفم را گوش داد؟ کار را افراد دیگری کردند اما من این وسط قربانی شدم!	۳۱ فروردین ۱۴۰۱ سایت ورزش ۳
...دقایقی بعد و روی تعلل عجیب و غریب خط دفاعی سردار بوکان، این شهید قندی بود که گل نهم را نیز زد. در صحنه گل، بازیکن شماره ۲۳ بوکانی‌ها که چند دقیقه پیش به اشتباه دروازه خودی را باز کرده بود، روی خط دروازه حضور داشت و در حرکتی عجیب خود را کنار کشید تا مهاجم شهید قندی دروازه را باز کند. اما در این لحظه کمک‌دور بازی پرچم خود را بالا برد و گل را مردود اعلام کرد. درحالی‌که بازیکنان میزبان در حال اعتراض به داور بازی بودند، مدافع سردار بوکان در حرکتی عجیب بازی را خیلی سریع به جریان انداخت، ولی در واقع توپ را به مهاجم شهید قندی پاس داد! محمد نوروزی که پاس مدافع سردار بوکان را دریافت کرده بود، با شوتی از پشت محوطه جریمه گل نهم را به ثمر رساند. این گل در شرایطی رقم خورد که بازیکنان تیم بوکان سر جای خود ایستاده و تلاشی برای تصاحب توپ نداشتند. در ادامه نیز سیدجواد شفیعی‌پور گل پنجم خودش و گل دهم شهید قندی را به ثمر رساند تا یزدی‌ها با حساب ۱۰ بر ۱ از سد حریف خود عبور کنند. این نتیجه عجیب باعث شد تا دو تیم مدعی در امتیاز ۴۵ مساوی شده، ولی تفاضل شهید قندی به عدد ۲۵+ رسد. در بازی همزمان نیز شاهین بندرعامری ۵ بر ۱ پیروز شد، ولی تفاضل آنها ۲۱+ بود تا بدین صورت این یزدی‌ها باشند که راهی دسته یک شوند. سردار بوکان نیز با ۱۷ گلی که در دو هفته پایانی دریافت کرد، با ۲۰ امتیاز، تفاضل گلش به منفی ۲۹ رسید تا شهرداری بمی که آنها نیز ۲۰ امتیازی بودند، با تفاضل منفی ۲۳ در دسته دوم ماندگار شوند.	۲۷ تیر ۱۴۰۰ سایت ورزش ۳
درباره تخلفات تباری و شرط‌بندی در لیگ دسته دوم فوتبال کشور به استناد به ماده‌های ۲، ۳، ۱۶، ۲۲، ۲۹، ۳۰، ۳۳، ۳۵ و ۳۷ آیین‌نامه اخلاق فدراسیون فوتبال و ماده ۷۳ آیین‌نامه انضباطی، آرا به شرح زیر صادر شد: بخش اول - باشگاه‌ها ۱. باشگاه سردار بوکان به سقوط به لیگ استانی و پرداخت پنج میلیارد ریال جزای نقدی محکوم شد. ۲. باشگاه شهید قندی یزد به سقوط به لیگ دسته سوم و پرداخت پنج میلیارد ریال جزای نقدی محکوم شد. ۳. باشگاه‌های شاهین بندرعامری و شهرداری ماهشهر و پاس همدان هرکدام به کسر شش امتیاز در لیگ فعلی و کسر شش امتیاز در لیگ آینده و پرداخت پنج میلیارد ریال جزای نقدی محکوم شدند. بخش دوم - بازیکنان الف) سردار بوکان سروش سعیدی به محرومیت مادام‌العمر از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و یک میلیارد ریال جزای نقدی محکوم شد. بهنام رسولی‌نیا به پنج سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد.	۹ مرداد ۱۴۰۰ سایت فدراسیون فوتبال

امید سلطانی به پنج سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. سیدمصطفی نوربخش به پنج سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. مهران مرادعلی به دو سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. رسول طهماسبی به یک سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. ب) پاس همدان سروش حیدری به دو سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و ششصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. علی عزیزی به یک سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. امین کاشفی به یک سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. بخش سوم – مسئولان بابان کریمی رئیس هیأت مدیره تیم سردار بوکان به دو سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. سلیمان تحریریان مدیرعامل تیم سردار بوکان به دو سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد. آزاد آفریدونی سرپرست تیم سردار بوکان به دو سال محرومیت از هرگونه فعالیت مرتبط با فوتبال، فوتسال و فوتبال ساحلی و پانصد میلیون ریال جزای نقدی محکوم شد.	
در بازی قبلی تیم شاهین بندر عامری به تیم بوکان ۷ گل می‌زند و اصلاً این ماجرا شرط‌بندی تشخیص داده نمی‌شود، در صورتی که گل‌هایی که در آن بازی زده شد همه آنان مشکل‌دار بود. کار به این مسئله ندارم. تیم ما درگیر هیچ ماجرای شرط‌بندی نبود و تمام بازیکنان ما سالم کار می‌کردند و تیمی را که باید جشن صعود می‌گرفت و باید در لیگ یک بازی می‌کرد انداختند لیگ سه. عمر فوتبالی ما نابود شد و وقتی برای قرار داد به تیمی می‌رفتیم، به ما می‌گفتند اینها شرط‌بندی می‌کنند و قراردادهای خوبی با ما بسته نمی‌شد. حق تیم و مجموعه ما خورده شد و متأسفانه کسی نبود حق از دست‌رفته ما را برگرداند. این فرایند باعث شد دیگر تیم مناسب پیدا نکنیم و با دید منفی به ما نگاه شود. همین از این ماجرا حرف دیگری ندارم.	فروردین ۱۴۰۳ مصاحبه با بازیکن تیم شهید قندی یزد
من با آقای خطیبی وارد مجموعه سردار بوکان شدم و به‌عنوان دستیار اول تیم شروع به فعالیت کردم. بعد از گذشت چند بازی به دلیل عدم پرداخت مطالبات، آقای خطیبی از مجموعه جدا شدند و من سرمربی‌گری تیم را قبول کردم. در ایام سرمربی‌گری من، ما ۳ برد به‌دست آوردیم و ۵ مساوی و تیم اوضاع خوبی داشت، اما تصمیم گرفتند سرمربی دیگری بیاورند و از این مجموعه جدا شدم. در مورد متهم اصلی این پرونده، در زمان ما اصلاً خطیبی از این بازیکن سر نمی‌زد و به‌عنوان دفاع آخر که پست حساسی است، عملکرد خوبی داشت، اما در ادامه با توجه به فیلم بازی‌های آخر این تیم هیچ چیز نمی‌توانم بگویم.	فروردین ۱۴۰۳ مصاحبه با سرمربی اسبق سردار بوکان
نتیجه ۱۰ بر ۱ خودش نماد کامل اتفاق این عجیب هست. فیلم بازی را که بررسی می‌کنیم سر گل دهم بازیکنان تیم بوکان توپ را تقدیم بازیکن شهید قندی می‌کنند تا گل بزند. به نظر شما نتیجه ۷ بر ۰ مشکلی ندارد؟ در بازی ما، ما واقعاً خوب بازی کردیم و لایق آن نتیجه بودیم و تیم حریف هم شایسته بازی کرد. تیم مدیریتی شما روابط خوبی با فدراسیون دارد و امکان هر نوع ماجرا پیرو این بحث وجود دارد. بالاخره روابط بخشی از سیاست تیم‌داری است.	فروردین ۱۴۰۳ مصاحبه با مدیر تیم شاهین بندر عامری
من حدود ۴۵ سال در فوتبال هستم و ما بازی خوبی انجام دادیم. تیم حریف روی دروازه ما خلق موقعیت داشت. ما دوتا سیو خیلی خوب از علی شیرزاد گلرمن داشتیم و حتی یک گل دریافت کردیم.	

فروردین ۱۴۰۳	مصاحبه با سرمربی تیم شهید قندی یزد	بازی بازی جذابی بود، ولی قبول دارم دقایق آخر ضریب اشتباهات تیم حریف خیلی زیاد شد، به این دلیل که آنان بازیکن تعویضی نداشتند. این وصله‌ها به من و تیمم نمی‌چسبید. کجای فوتبال ما سالم است که تیم ما را سر این ماجرا متضرر کردند. همه مدیران نرخ خرید داوران را می‌دانند. فقط و فقط این ماجرا سیاسی بود که تیم ما در یزد رشد نکند. به نظر من مشخص است خیلی از اتفاق‌ها پشت پرده رقم می‌خورد، اما این ماجرا واقعا حق‌خوری بود. من و تیمم به شدت متضرر شدیم و آقایون دنبال پاداش از شرکت‌هایشان بودند. چه پاداشی؟ باشه برای بعد.
فروردین ۱۴۰۳	مصاحبه با دستیار اول تیم شهید قندی یزد	من این ماجرا را در سال ۹۸ متوجه شدم. در تیم امیدهای استقلال بودم. بازی را ۴ بر صفر جلو بودیم، یکی رو دیدم خودشو به فنس‌های دور استادیوم می‌زنه. گل ۵ رو که دقیقه ۹۰ زدیم، گفت آخیش رفت نشست گفت فوتبال رو ولش کنین بابا ۱۵ میلیون رفت تو حسابم. گفتم ماجرا چیه؟ گفت بت زده بودم بیشتر از ۵ تا گل می‌زنین. شما رو بردت نمی‌تونی شرط ببندی ولی می‌تونی روی باختت شرط ببندی.
فروردین ۱۴۰۳	مصاحبه با دستیار اول تیم شهید قندی یزد	سه بازی اول ما از ۳ بازی ۲ امتیاز گرفتیم. متوجه شدیم خیلی از بازیکنانمون در داخل زمین راه می‌رفتن و گفتیم یا استعفا بدیم یا بمونیم و تیم رو بسازیم. ساخت کمر بند میانی آدم‌های به شدت معتبر و معتمد می‌خواد که درگیر فرایند بت نشن و یا با سرمربی حریف ساخت و پاخت نکنن و ما این کار را انجام دادیم و رسیدیم به دوم جدول. رسیدیم به دو هفته آخر؛ مس شهر بابک اول بود و ما دوم بودیم، شاهین بندرعامری سوم بود و شهرداری ماهشهر چهارم بود و نیروی زمینی پنجم بود. هفته یکی مونده به آخر شاهین بندرعامری با سردار بوکان بازی داشت با ۱۵ هزار تماشاچی. هیچ تیمی اندازه تیم بوکان تماشاچی در لیگ ۲ نداشت. غالباً مساوی می‌کرد داخل زمینش یا می‌برد. شاهین در زمین بوکان ۷ بر صفر برد. ما به سازمان لیگ شکایت کردیم و رأی رفت کمیته اخلاق، بعد ۲ هفته نگه داشتن بازی‌ها رای داد اتفاقی نیافتاده است. و جالب اینکه این بازی بعد گل دوم دوربین‌ها خاموش می‌شه و طبق قانون سازمان لیگ باید تمام بازی‌ها فیلم‌برداری بشه و در همون گل دوم هم که فیلم‌برداری شده بود، بازیکنی به نام سروش رفیعی جا خالی می‌ده و توپ به گل تبدیل می‌شه. بندرعامری بعد ۷ تایی که زده اومد بالاتر از ما در جدول و با ۲ تفاضل گل اختلاف.
فروردین ۱۴۰۳	مصاحبه با دستیار اول تیم شهید قندی یزد	همه دوستان ما در میلاد مهر بودن و می‌گفتن که دائماً به بازیکنان ما زنگ می‌زنن و وعده پول می‌دن و وعده هتل رایگان می‌دن و این طور مسائل. سعید جهانگیری سرپرست تیم میلاد مهر را دیدم من و انقد به منم زنگ می‌زنن که جلوی ما بازی نکنین کادر تیم عامری. من گفتم بهشون شما برین بازی کنین و محکم بازی کنین، من به باشگاه خودمون می‌گم به شما پاداش بدن اگه ما صعود کنیم این مسئله هم عرف هست در فوتبال. بازی تا دقیقه ۹۰ میشه ۱ بر ۱ و بعد در وقتای اضافه ۴ تا می‌زنن و بازی میشه ۵ بر ۲. داور از دقیقه ۸۰ تا ۹۰ میداد ۳ بازیکن میلاد مهر رو اخراج می‌کنه.

همان‌طور که بررسی منابع خبری و همچنین مصاحبه با افراد کلیدی در خصوص موضوع شرط‌بندی و به‌طور خاص مسابقات دو هفته پایانی لیگ دسته دوم کشور در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ نشان می‌دهد، شرط‌بندی در ورزش و به‌طور خاص در فوتبال کشور از فراگیری و همچنین ابعاد مختلفی برخوردار است. این تحقیق نشان می‌دهد که شرط‌بندی صرفاً جنبه مالی ندارد، بلکه وجوه متعدد و متنوعی را شامل می‌شود. برای نمونه نحوه تمرین دادن بازیکنان و یا ترکیب تیم و همچنین زمان رسیدن بازیکنان به هتل و مدت زمان استراحت آنها نیز می‌تواند در راستای شرط‌بندی عمل کند. مورد دیگر، هم‌افزایی شرط‌بندی در حوزه‌های ورزشی و سیاسی است، به‌طوری‌که هم در فرایند شرط‌بندی و هم در پیگیری حقوقی و رسانه‌ای آن و همچنین در صدور احکام نیز ارتباطات سیاسی نقش شایان توجهی را ایفا می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق با هدف بررسی کیفی شرطبندی در ورزش و به‌طور خاص فوتبال کشور انجام گرفت. افزایش شرطبندی‌های غیرقانونی در فوتبال از طریق روش‌های اینترنتی و غیراینترنتی، موجب تأثیرات مخرب بر ورزش و ابعاد اجتماعی و فرهنگی جامعه خواهد شد که ضرورت دارد با استفاده از بسترهای مناسب از ورود دیگر افراد جامعه به این موضوع پیشگیری به‌عمل آید. شرطبندی علاوه بر مخاطرات مالی، می‌تواند تأثیرات منفی روانی و اجتماعی همچون وابستگی به شرطبندی، افزایش استرس و نگرانی در مواقع از دست دادن شرط، و حتی اختلالات روانی مانند افسردگی و اضطراب را به‌همراه داشته باشد. علاوه بر این، تبلیغات شرطبندی و پوشش گسترده آن در رسانه‌ها می‌تواند به افزایش فرهنگ شرطبندی در جامعه منجر شود که این ممکن است به طرزی منفی بر تفکر و نگرش افراد نسبت به پول، قمار و ریسک‌پذیری تأثیر بگذارد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر، می‌توان زمینه‌ها و پیامدهای شرطبندی در فوتبال کشور به‌عنوان پرتعدادترین ورزش را به شرح ذیل ارائه نمود. زمینه‌های گوناگونی در شرطبندی در فوتبال حائز اهمیت و تأثیر هستند که به مهم‌ترین آنها بر اساس نتایج پژوهش حاضر اشاره می‌شود:

۱. عوامل اقتصادی: مهم‌ترین زمینه گرایش به شرطبندی در ورزش، عوامل اقتصادی است. در حیطه مسابقات ورزشی، عدم پرداخت به‌موقع قراردادهای نقش مهمی ایفا می‌کند. مطابق با نتایج تحقیقات [لاسترا و همکاران \(۲۰۱۸\)](#)، [بالدسون و همکاران \(۲۰۰۷\)](#)، هیرون و [جیانگ \(۲۰۱۰\)](#) و [هیل \(۲۰۱۱\)](#) عوامل اقتصادی مهم‌ترین عامل مؤثر در بروز و گسترش شرطبندی و فساد اداری در سازمان‌های ورزشی است. این تحقیقات درآمدهای کم و وضعیت اقتصادی ضعیف را مهم‌ترین عامل فساد و تبانی در ورزش عنوان کرده‌اند. در تحقیق [صفری جعفرلو و همکاران \(۲۰۰۹\)](#) نیز عوامل اقتصادی مهم‌ترین عامل مؤثر در بروز و گسترش فساد در سازمان‌های ورزشی در سازمان تربیت بدنی بود. مطابق با یافته‌های تحقیق [ماو و همکاران \(۲۰۱۵\)](#)، مهم‌ترین انگیزه‌های شرطبندی به‌طور سنتی بر مبنای حداکثرسازی سود، ثروت و ریسک استوار است. همچنین نتایج تحقیق [آگها و تیلور \(۲۰۱۷\)](#) نشان داد که مسائل اقتصادی در شرطبندی به‌حدی حائز اهمیت است که گاهی طرفداران تیم‌های ورزشی با آگاهی از توانایی تیم حریف و احتمال شکست تیم محبوب خود، احساس عاطفی را کنار می‌گذارند و روی تیم رقیب شرطبندی می‌کنند.

علاوه بر پرداخت نشدن به‌موقع مبلغ قراردادهای عدم شفافیت ملی نیز نقش مهمی را در این زمینه ایفا می‌کند. همان‌طور که در خصوص تیم سردار بوکان در این تحقیق اشاره شد و بر اساس گفته یکی از دست‌اندرکاران این تیم، «مسئله دو فیش پرداختی به تیم سردار بوکان مطرح شده که یکی از این آنها به‌طور مستقیم به حساب شخص نماینده اسبق مجلس واریز شده است و ایشان حاضر نیستند این مبلغ را به سردار بوکان بپردازند و ادعا می‌کنند که در سال‌های گذشته برای تیم هزینه کرده و اکنون بدون ارائه فاکتور، این مبلغ را برداشت کرده است! این تنها گوشه‌ای از وضعیت مالی سردار بوکان در سال‌های گذشته بوده است». بنابراین، موضوع شفافیت مالی نیز مؤلفه مهمی در رابطه با موضوع شرطبندی است.

۲. مداخلات سیاسی در ورزش: مؤلفه تأثیرگذار دیگر در زمینه شرطبندی، سیاسی شدن ورزش و به‌طور خاص فوتبال در کشور است که به‌طور روزافزونی در حال گسترش است. این موضوع می‌تواند به انحراف مسیر ورزش از کارکردهای اصلی خود منجر شود. همان‌گونه که نتایج تحقیق حاضر در مورد تیم فوتبال سردار بوکان نشان داده است، این تیم تا زمان برگزاری مسابقات مورد تأکید این تحقیق «شش سال است که در این شهرستان به فعالیت می‌پردازد، اما متأسفانه از همان ابتدای راه‌اندازی این تیم هدف جناح‌های سیاسی و نمایش‌های تبلیغاتی عده‌ای قرار گرفت و از هدف اصلی آن که ورزش بود، دور شد. نماینده قبلی شهرستان بوکان در مجلس، رئیس هیئت‌مدیره تیم

سردار بوکان بود که این امر اصلاً قانونی نبود. متأسفانه ورزش بوکان به میدان جناح‌های سیاسی و باندبازی‌ها تبدیل شده و زمان زیادی می‌خواهد تا این میدان پاک‌سازی شود». همچنین یکی از مدیران تیم فوتبال شهید قندی یزد در این زمینه گفته است: «کجای فوتبال ما سالم است که تیم ما را سر این ماجرا متضرر کردند. همه مدیران نرخ خرید داوران را می‌دانند. فقط و فقط این ماجرا سیاسی بود که تیم ما در یزد رشد نکند. به نظر من مشخص است خیلی از اتفاق‌ها پشت پرده رقم می‌خورد، اما این ماجرا واقعاً حق‌خوری بود. من و تیمم به شدت متضرر شدیم و آقایون دنبال پاداش از شرکت‌هایشان بودند».

۳. ضعف نظارت بر مسابقات ورزشی: مؤلفه دیگری که اهمیت آن در رابطه با شرط‌بندی بسیار نمایان است، ضعف نظارت است. بر اساس پژوهش [لابرادور و والجو-آچن](#) (۲۰۱۹)، یکی از راه‌های پیشگیری، نظارت بیشتر ارگان‌های مرتبط با حوزه‌های شرط‌بندی است. به‌طور خاص، ضعف نظارت بر مسابقات دو هفته پایانی لیگ دسته دوم فوتبال در سال مورد بررسی این تحقیق کاملاً مشهود است، به‌طوری‌که در خصوص تیم سردار بوکان گفته شده است: «هیچ تیمی اندازه تیم بوکان تماشاچی در لیگ دو نداشت. غالباً مساوی می‌کرد داخل زمینش یا می‌برد. شاهین در زمین بوکان ۷ بر صفر برد. ما به سازمان لیگ شکایت کردیم و رأی رفت کمیته اخلاق، بعد دو هفته نگه داشتن بازی‌ها رأی داد اتفاقی نیفتاده است. و جالب اینکه این بازی بعد گل دوم دوربین‌ها خاموش می‌شه و طبق قانون سازمان لیگ باید تمام بازی‌ها فیلم‌برداری بشه و در همون گل دوم هم که فیلم‌برداری شده بود، بازیکنی به نام سروش رفیعی جا خالی می‌ده و توپ به گل تبدیل می‌شه. بندرعامری بعد ۷ تایی که زد، اومد بالاتر از ما در جدول و با ۲ تفاضل گل اختلاف». همچنین به گفته سرمربی وقت این تیم (در رابطه با یک بازی دیگر)، «به فاطمه زهرا یه بازی ثانیه ۳ برای ما پنالتی گرفت... یعنی بسته بودن برای پنالتی زیر دقیقه یک... تیم حریف توپو انداخت تو ۱۸ ما دو نفر خوردن بهم پنالتی گرفت داور».

۴. تضعیف اخلاق (حرفه‌ای) در جامعه ورزشی: فارغ از موضوعات اقتصادی و ضعف نظارت، موضوعی که نباید از نظر دور داشت، تضعیف اخلاق حرفه‌ای و منش پهلوانی ورزشکاران نسبت به سال‌ها و دهه‌های گذشته است که ضرورت دارد که تمهیداتی جدی در این زمینه اندیشیده شود. به گفته یکی از فوتبالیست‌های مطلع از وضعیت شرط‌بندی در فوتبال کشور، «ما خودمان ورزشکار بودیم، اما ورزشکاران امروز با ورزشکاران زمان ما بسیار متفاوت‌اند و با تجربه‌ای که در عرصه ورزشی خود داشتیم آن را بسیار متفاوت با ورزش امروز دیدیم و متوجه شدیم که مدیریت ورزشی امروز تنها و تنها به پول وابسته است و امروز برخی ورزشکاران به‌خاطر پول ممکن است هرگونه عمل غیراخلاقی را انجام دهند؛ شرط‌بندی، قمار و باندبازی امروز در فوتبال اوج گرفته و بسیار جای تأسف دارد».

شرط‌بندی در فوتبال می‌تواند پیامدهایی را نیز به‌همراه داشته باشد که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱. افزایش استرس‌های روانی: بیشتر مشارکت‌کنندگان در بحث آثار منفی به مشکلات روحی و روانی پرداخته بودند که از آن جمله می‌توان به استرس، دلهره، درگیری ذهنی، افسردگی، خشم، اضطراب، فرسودگی روانی و ... اشاره کرد. فرد پس از هر باخت با اضطراب، خشم و تنش‌های ذهنی درگیر می‌شود و برای جبران باخت‌ها دست به شرط‌بندی‌های بعدی می‌زند. این روند تا جایی ادامه می‌یابد که فرد کنترل خود را از دست داده و توانایی برخورد و حل مسائلی که به‌راحتی از پس آنها برمی‌آید را از دست می‌دهد. جنبه‌های سرگرمی و تفریح شرط‌بندی در ورزش، برای شرط‌بندان در مدتی کوتاه موجب رفع کسالت‌ها و تکدر روحی افراد می‌گردد، اما با استمرار شرط‌بندی و آثار سوء آن افراد دچار مشکلات روانی مختلف از جمله افسردگی و خودکشی می‌شوند (پتری و همکاران، ۲۰۰۵؛ شافر و هال، ۲۰۱۰؛ راسل و همکاران، ۲۰۱۸).

۲. فاصله‌گیری از هدف و کارکرد اصلی ورزش: افزایش شرطبندی و قمار در ورزش آسیب‌هایی جدی برای جامعه ورزشی و در نتیجه فضای عمومی جامعه به همراه دارد که موجبات ورزش‌گریزی در بین جامعه و به‌ویژه قشر جوان را فراهم می‌آورد.

۳. زیر سؤال رفتن سلامت مسابقات ورزشی: زمانی که ملاحظه می‌شود فضای سالم ورزش و فعالیت‌های بدنی به فضای ناسالم قمار و شرطبندی تبدیل شده است، ورزش از کارکرد اصلی خود فاصله می‌گیرد و انگیزه جوانان از گرایش به ورزش و تلاش در راستای کسب عنوان‌های قهرمانی کاهش پیدا می‌کند. در این شرایط، بازار اتهام‌زنی داغ و حقیقت گم می‌شود و در نتیجه ممکن است حقوق برخی افراد و باشگاه‌ها نیز ضایع شود.

۴. حساسیت روی افشاگران فساد: یکی دیگر از اتفاقات نامطلوبی که ممکن است در زمان شرطبندی رخ دهد، حساسیت جامعه ورزشی روی کسانی است که خود فساد موجود در ورزش و به‌طور خاص شرطبندی را افشا کرده‌اند، همان‌طور که برای سرمربی وقت تیم سردار بوکان اتفاق افتاد. به گفته او، «الانم کمیته اخلاق از من بابت شجاعتی که داشتم تشکر کرده، چون واقعیتاً رو بازگو کردم. با این حال منی که واقعیت رو گفتم تیمی که خودم قهرمان کردم (شهدای بابلسر) و آوردم لیگ دو و حتی سال بعد تیم رو داشتم قهرمان می‌کردم می‌آوردم لیگ یک، بابت همین اتفاقی که همین الان افتاده، این تیمو چون پرونده من باز بود به من ندادن! برای منی که واقعیتو هم گفتم، تبعات زیادی داشته؛ که صابر پرونده‌ش هنوز بازه، معلوم نیست شاید محروم بشه، در صورتی که من فقط حق و حقیقت رو گفتم. خدا رو در نظر گرفتم، رفتم جلو... این بده که طرفی هم که میاد یک چیزی رو هم می‌گه برای مدیرا، حساسیت ایجاد میشه روشن».

از بین علل گرایش افراد به شرطبندی در ورزش، عامل تبلیغات جذاب و توصیه اطرافیان و دوستان به عنوان محرک‌های محیطی نقش مهمی در گرایش و ترغیب افراد به شرکت در شرطبندی در ورزش دارد. این مسئله را در حوزه جامعه‌شناسی می‌توان از طریق تئوری یادگیری اجتماعی تبیین کرد که بر اساس تجویز آن سیاست‌های بازدارنده و یا کاهش‌دهنده رفتارهای انحرافی و کجروانه می‌بایست به سمت تنظیم تعاملات متقابل فرد با افراد کجرو جهت‌گیری شود. در این زمینه ارتباطات فرد (فردی که به شرطبندی می‌پردازد) با افراد منحرفی که فرد را در معرض (محیط) چنین رفتارهای منحرفانه‌ای قرار می‌دهند، محدود می‌شود و تحت کنترل قرار می‌گیرد (علی‌وردی‌نیا و همکاران، ۲۰۱۶). بنابراین، نظریه یادگیری اجتماعی برنامه‌های پیشگیرانه را در اولویت کار خویش قرار می‌دهد و سعی در اصلاح رفتارهای کجروانه از طریق پیوندهای افتراقی نو و مثبت دارد. در مجموع، با توجه به آثار مخرب شرطبندی بر ورزش و جامعه، باید راهبردهای مناسبی توسط مدیران و دست‌اندرکاران ورزش کشور به‌منظور جلوگیری و پیشگیری از شرطبندی تمهید شود. مسئولان و برنامه‌ریزان فرهنگی در سطح رسانه ملی و محلی می‌توانند با تولید برنامه‌های فرهنگی - آموزشی نسبت به مضرات شرطبندی، ناهماهنگی با موازین شرعی و ارائه الگوهای جانشین، از میزان تمایل نوجوانان و جوانان به سمت این دست از فعالیت‌ها بکاهند. در سطحی دیگر، مسئولان می‌توانند با برگزاری برنامه‌های پیشگیرانه برای گروه‌های هدف (ورزشکاران و مدیران تیم‌های ورزشی) الگوهای رفتاری و شناختی آنها را به مرور زمان با الگوهای مثبت و جانشین از طریق مشاوره‌های گروهی، بحث‌های گروهی و آزاد تغییر دهند. از آنجا که نظارت شفاف امور مالی یکی از بسترهای لازم برای پیشگیری از پول‌شویی‌های ناشی از شرطبندی است، پیشنهاد می‌شود ساختارهای کنترلی و نظارتی یکپارچه و همراستا با قوانین بین‌المللی برای نظارت بر امور مالی و اقتصادی فدراسیون فوتبال طراحی شود. همچنین ضروری است نظارت دقیق‌تری بر سایت‌ها و کانال‌های مرتبط با شرطبندی به‌عمل آید و به‌صورت ریشه‌ای با عوامل و نمایندگان آنها برخورد قانونی شود. از طریق ایجاد روش‌های موازی مانند قرعه‌کشی و استفاده از ارزش‌های بنیادین، می‌توان رفتارهای صحیح را جایگزین

شرط‌بندی‌های غیرقانونی کرد که در این زمینه نقش رسانه‌ها و گروه‌های مرجع همچون نخبگان ورزشی و ورزشکاران محبوب بسیار اساسی است.

تقدیر و تشکر

از همه عزیزانی که ما را در پیشبرد این پژوهش یاری رساندند، کمال تشکر و سپاس را داریم.

References

- Aghaa, N. & Tyler, B. D. (2017). An investigation of highly identified fans who bet against their favorite teams, *Sport Management Review*, 20: 296-308. <http://dx.doi.org/10.1016/j.smr.2016.09.004>.
- Ahmadi Natur, Z., Mansoor Abadi, A., Shams Nateri M. E. & Mirkhalili, S. M. (2018). Analysis of sports betting in the Iran's legal system, *Quarterly Journal of Sport Development and Management*, 8(3): 41-56. (In Persian).
- Aliverdi Nia, A., Rahmati, M. M., Kabiri, S. & Shad manfeat, S. M. (2016). Explaining the sports bets of university students in Rasht from the point of view of ICARS social learning theory, *Culture Strategy Magazine*, 35: 115- 148. (In Persian).
- Baldson, E., Fong, L. & Thayer, M. (2007). Corruption in college Basketball? Evidence of Tanking in postseason conference tournaments. *Journal of Sports Economics*, 8(1): 19-38.
- Bush-Evans, R., Wang, R., McAlaney, J., Ali, R., Bolat, E., Charles, F. et al. (2020). *EROGamb 2 Scoping Review*. Literature Scope: Online Responsible Gambling.
- Coakley, J. (2014). *Sport in society: Issues and controversies* (11th ed.): McGrawHill Publication.
- Delaney, T. (2008). *Basic concepts of sports gambling: An exploratory review*. Available at: (Accessed).
- Delfabbro, P. & Thrupp, L. (2003). The Social Determinants of Youth Gambling in South Australian Adolescents. *Journal of Adolescence*, 26(3): 313-330.
- Deans, E.G., Thomas, S. L., Derevensky, J. & Daube, M. (2017). The influence of marketing on the sports betting attitudes and consumption behaviours of young men: implications for harm reduction and prevention strategies. *Harm reduction journal*. 14: 1-12.
- Dickson, L., Derevensky, J. L. & Gupta, R. (2008). Youth Gambling Problems: Examining Risk and Protective Factors. *International Gambling Studies*. 8(1): 25-47.
- Doniaei, H., Hosseini, S. E. & Mohammadi, N. (2018). Identifying factors affecting money laundering in sport. *Sport Management Studies*, 17-34. (In Persian).
- Emerson, M. W., Whelan, J. P., West, R., Meyers, A., McCausland, C. & Leullen, J. (2007). Perceived Availability, Risks, and Benefits of Gambling among College Students. *Journal of Gambling Studies*. 23(4): 395-408.

- Frangos, C. C., Fragkos, K. C. & Kiohos, A. (2010). Internet addiction among Greek university students: Demographic associations with the phenomenon, using the Greek version of Young's Internet Addiction Test. *International Journal of Economic Sciences and Applied Research*, 3(1), 49-74.
- Heron, M. & Jiang, C. (2010). The gathering storm - organised crime and sports corruption. *Aust. N. Z. Sports Law J.* 5 (1), 99-118.
- Hill, D. (2015). Jumping into fixing. *Trends Organ. Crime*, 18 (3), 212-228. <http://dx.doi.org/10.1007/s12117-014-9237-5>.
- Hing, N., Cherney, L., Gainsbury, S. M., Lubman, D. I., Wood, R. T. & Blaszczynski, A. (2015). Maintaining and losing control during internet gambling: a qualitative study of gamblers' experiences. *New Media Soc.* 17, 1075-1095.
- Hing, N., Russell, A. M. & Browne, M. (2017). Risk factors for gambling problems on online electronic gaming machines, race betting and sports betting. *Frontiers in Psychology*, 8, 779.
- Kashkar, S., Javid, F. & Bahador, H. (2020). Pathology of virtual football betting and its prevention strategies, of Research of Sponsorship, *Management and Sport Marketing*, 1(3): 105-132. (In Persian).
- Kristiansen, S., Trabjerg, M. & Reith, G. (2015). Learning to gamble: Early gambling experiences among young people in Denmark. *Journal of Youth Studies*, 18(2), 133-150.
- Gupta, R. & Derevensky, J. L. (1998). Adolescent Gambling Behavior: A Prevalence Study and Examination of the Correlates Associated with Problem Gambling. *Journal of Gambling Studies*. 14 (4): 319-345.
- Labrador, F. J. & Vallejo-Achón, M. (2019). Prevalence and characteristics of sports betting in a population of young students in Madrid. *Journal of Gambling Studies*, 1-22.
- Lastra, R., Bell, P. & Bond, Ch. (2018). Sports betting and the integrity of Australian sport: Athletes' and non-athletes' perceptions of betting-motivated corruption in sport. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 52: 185-198.
- Mao, L. L., Zhang, J. J. & Connaughton, D. P. (2015). Sports gambling as consumption: Evidence from demand for sports lottery. *Sport Management Review*, 18: 436-447.
- Moodie, C. & F. Finnigan. (2006). Prevalence and Correlates of Youth Gambling in Scotland. *Addiction Research and Theory*. 14(4): 365-385.
- Mousavi, S. M., Alivardinia, A. & Riahi, M. I. (2012). Sociological study of delinquency: An experimental test of Agnio general pressure theory. *Iranian Journal of Sociology*, 8(2), 83-111. (In Persian).
- Nower, L. J., Derevensky, L. & Gupta, R. (2004). The Relationship of Impulsivity, Sensation Seeking, Coping and Substance Use in Youth Gamblers. *Psychology of Addictive Behaviors*. 18(1): 49-55.
- Petry, N. M., Stinson, F. S. & Grant, B. F. (2005). Comorbidity of DSM-IV pathological gambling and other psychiatric disorders: results from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. *Journal of Clinical Psychiatry*, 66: 564-74.
- Rickwood, D., Blaszczynski, A., Delfabbro, P., Dowling, N. & Heading, K. (2010). The psychology of gambling. *In Psych*, 6(2): 11-21.
- Russell, A. M., Hing, N., Li, E. & Vitartas, P. (2019). Gambling risk groups are not all the same: Risk factors amongst sports bettors. *Journal of gambling studies*, 35(1): 225-246.

- Sajedi Sabegh, A., Hosseini, S. E. & Emami, F. (2021). Pathology of Factors that Affecting on Attitude of Individuals to Online Betting in Sports and the Presentation of a Strategy. *Sport Management Studies*, 12(64), 33- 56. (In Persian).
- Seyyed Ahmad, S., Rasekh, N., Razavi, S. M. H. & Dousti, M. (2017). Comparative Study of Sport Structure in Iran and European Countries. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 16(36): 23-42. (In Persian).
- Shaffer, H. J. & Hall. M. N. (2010). Updating and Refining Prevalence Estimates of Disordered Gambling Behavior in the United States and Canada. *Canadian Journal of Public Health*, 92: 168-172.
- Soltan Hosseini, M., Salimi, M. & Tayebi, M. (2020). An Investigation of Participation Factors in Sport Betting (Case Study: Football), *New Trends in Sport Management*, 7(27): 147-160. (In Persian).
- Svensson, J. & Romild, U. (2016). Incidence of internet gambling in Sweden: Results from the Swedish longitudinal gambling study. *Int. Gambl. Stud.* 11, 357–375.
- Turner, N. E., Ialomiteanu, A., Paglia-Boak, A. & Adlaf, E. M. (2011). A typological study of gambling and substance use among adolescent students. *Journal of Gambling Issues*.
- Vitaro, F., Brendgen, M., Ladouceur, R. & Tremblay, R. E. (2010). Gambling, Delinquency, and Drug Use During Adolescence. Mutual Influences and Common Risk Factors. *Journal of Gambling Studies*. 17: 171–190.
- Woodruff, C. & Gregory, S. R. (2005). Profile of internet gamblers: Betting on the future. *UNLV Gaming Research & Review Journal*, 9(1), 1.
- Wynne, H., Smith, G. & Jacobs, D. (1996). *Adolescent Gambling and Problem Gambling in Alberta*. Edmonton: Alberta Alcohol and Drug Abuse Commission.